

Arch. J. Golbiak (4)

Do Osetii na tura

JERZY GOLBIAK

Nie ma chyba trudniejszego polowania na Kaukazie niż wyprawa na tutejsze koziorożce, zwane turami. Wymaga bowiem bardzo dobrej kondycji fizycznej, umiejętności chodzenia po górach oraz wytrwałości i pasji prawdziwego łowcy.

Polowanie na kaukaskiego tura to nie lada wyzwanie. Przygoda tylko dla tych, którym niestraszne jest wspinanie się po stromych zboczach gór, na dużych wysokościach nad poziomem morza, przekraczających nawet 3 tysiące metrów. Niezwykle trudne jest także zmęczenie oraz fizyczne i psychiczne skutki niedotlenienia. Zwłaszcza że często spędza się w tych surowych górach ponad tydzień.

Wszystkie te trudności kaukaskich polowań – skaliste góry, ostry klimat, niezwykle ostrożna zwierzyna – przyciągają jednak jak magnes. Mój przyjaciel, znakomity rosyjski myśliwy Aleksandr Hałłow głosi maksymę (którą umieścił również w tytule swojej książki): „Od górskiego polowania lepsze może być tylko polowanie w innych górach”. W pełni podzielam jego zdanie.

Najbardziej wyczerpujące, wymagające od myśliwego idealnego zdrowia są polowania w zachodnim Kaukazie. Natomiast w tej części gór, która znajduje się w granicach rosyjskiej Republiki Północnoosetyjskiej, panują łagodniejsze warunki pogodowe. Ponadto pod koniec sezonu – który w Rosji trwa w lutym i od sierpnia do grudnia – nie trzeba nawet wspinąć się na bardzo duże wysokości, koziorożce bowiem schodzą aż do strefy lasów, opuszczając wyższe partie gór, gdzie zalega wtedy bardzo gruba warstwa śniegu.

Odwiedzającym Biestan – które dziś nazywane jest **Miastem Aniołów** – same cisną się do oczu tży współczucia. Nie dają spokoju pytania: Czy tak musiało się stać? Do czego może doprowadzić ludzka nienawiść i bezdusznosc polityków?

o Osetii

Republika Północnoosetyjska – Alania położona jest na północnym skraju dużego kaukaskiego grzbietu górskiego, oddzielającego Kaukaz północny od południowego. Alania zajmuje 8 tys. km². Na tak niedużej powierzchni występuje niewiarygodna różnorodność krajobrazu: step, lasy bukowo-grabowe, górskie połoniny, bory sosnowe, alpejskie łąki, wieczne śniegi i lodowce. Kraina ta potrafi zauroczyć każdego, kto tutaj trafi. Technicznie niepowtarzalnym pięknem o każdej porze roku.

Osetia Północna ma 700 tys. mieszkańców. Wśród republik południa Rosji jest jedną z najgęściej, ale bardzo nierówno zaludnionych: prawie połowa ludności mieszka w stolicy – Władykaukazie. Żyją tu przedstawiciele około stu nacji. Osetycy stanowią ponad 60 proc. ludności. Na drugim miejscu są Rosjanie (ponad 20 proc.).

Osetia to kraina o bardzo długiej i bogatej, ale też niezwykle trudnej historii. Przodkowie dzisiejszych Osetycyków – Alanowie – przybyli na tę ziemię już w IV wieku p.n.e. W XIII wieku, dla obrony przed najazdem Mongołów, ludność przeniosła się w trudno dostępne tereny Kaukazu. Pozostałości po wznoszonych wtedy kamiennych budowach obronnych i sygnalizacyjnych można napotkać do dziś.

Jako państwo chrześcijańskie, Osetia wielokrotnie popadała w konflikty z muzułmańskimi bliższymi i dalszymi sąsiadami. Szukając sojusznika, zwracała się ku Rosji. Ostatecznie w XVIII wieku została przyłączona do tego mocarstwa.

Niepokoje polityczne, zamieszki między narodami zamieszkującymi ten przepiękny kraj i wojny sąsiedzkie trwają niestety do dziś. Wystarczy wspomnieć konflikt z Inguszetią z lat 90. czy wojnę w Osetii Południowej i jej niewyjaśniony do dziś status. A już całym światem wstrząsnęła tragedia, jaka dotknęła w 2004 roku mieszkańców Biesłanu. Po trzech dniach więzienia bez jedzenia i wody, w piekle ognia bomb wybuchających nad głowami, zginęło tu ponad 330 zakładników, z których więcej niż połowę stanowiły dzieci, przyprowordzone przez rodziców do szkoły na rozpoczęcie roku szkolnego.

o turze

Tur dagestański (*Capra ibex cylindricornis*), inaczej tur wschodniokaukaski, to podgatunek koziorożca, który jest znany głównie pod nazwą tur kaukaski. Występuje we wschodnim Kaukazie, w Azerbejdżanie, rosyjskich republikach Dagestan i Osetia Północna oraz w Gruzji. W północnym Dage-

Do tura dagestańskiego strzela się zwykle na dalekie dystanse, gdyż bardzo trudno jest podejść to płochliwe zwierzę na odległość mniejszą niż 300 metrów. Dlatego nawet niezbyt imponujące pod względem wielkości trofeum jest prawdziwym powodem do dumy!

Przy okazji wyprawy na tura można zdobyć rekordowe trofeum dzika

stanie i środkowej części Kaukazu dość często krzyżuje się z drugim podgatunkiem kaukaskiego koziorożca – turem zachodniokaukaskim, tworząc hybrydy.

Tur dagestański to duży koziorożec, choć nieco mniejszy od zachodniokaukaskiego. Długość ciała dorosłego samca wynosi średnio nieco ponad 100 cm, wysokość – 80–100 cm, a jego waga może przekraczać 80 kilo. Samice są mniejsze; mają też znacznie krótsze rogi niż samce.

Urojenie samca tura dagestańskiego jest bardzo charakterystyczne i jednocześnie dość nietypowe jak na koziorożca, smuklejsze i zaokrąglone, z czubkami skierowanymi do tyłu i do góry. Rekordowe, ponadmetrowe trofeum zostało pozyskane w Azerbejdżanie.

Tury dagestańskie żyją w strefie wysokich gór, nawet do 4000 m n.p.m. Jak

wszystkie koziorożce, są świetnymi wspinaczami. To zwierzęta stadne; bywa, że zbierają się w stada liczące po kilkaset osobników. Samce i samice poza okresem rui trzymają się osobno. Prowadzą nocny tryb życia; dzień najchętniej spędzają w trudno dostępnych miejscach, chroniąc się przed drapieżnikami.

Zagrożenie dla tura dagestańskiego stanowią głównie wilki, rzadziej lamparty. Często można zobaczyć tury żerujące razem z ułarami kaukaskimi. Te bardzo czujne ptaki wcześniej ostrzegają tury przed niebezpieczeństwem. W zamian mają ułatwiony dostęp do karmy w miejscach, gdzie warstwa śniegu, przez którą same by się nie przebiły, została rozkopana przez koziorożce. ✘

Więcej o polowaniu w Osetii można dowiedzieć się od autora, tel. 0 604 186 107